

Automatic writing

William Kentridge

Sundsvalls museum 11 mars–27 april

Tanken flyger fritt

En möjlighet att lära känna den sydafrikanske konstnären William Kentridge erbjuds nu på Sundsvalls Museum. Där visas hans videoinstallation Automatic writing (2003) fram till slutet av april. Verket har lånats från Moderna Museet i samband med festivalen Free, ett lokalt samarbetsprojekt mot rasism där Fotomuseet, Sundsvalls gymnasium, Sundsvalls museum med flera medverkar. William Kentridge föddes i Sydafrika 1955, i en vit regimkritisk familj. Hans kolteckningar och animerade filmer har ställts ut över hela världen. Verken innehåller ofta kritiska kommentarer till Sydafrikas historia och apartheid. I utställningen Africa remix på Moderna museet för drygt ett år sedan deltog Kentridge med animationen Ubu säger sanningen (1997). I det utgick han från Alfred Jarrys drama Kung Ubu och Sanningskommissionen i Sydafrika. Även det verk som visas i Sundsvall har en litterär utgångspunkt, nämligen begreppet automatisk skrift. Metoden definierades av André Breton i Det surrealistiska manifestet (1924) som "renodlad psykisk automatism". Arbetssättet förekommer både i litteratur och i gestaltande konst. I Automatic writing kombineras uttrycken; Kentridge både skriver och tecknar, förhoppningsvis så automatiskt som möjligt.

Han har använt en fast kamera och filmat pappersytan som han arbetar på. Resultatet är som en drömsekvens eller en bild av tankens fria flykt. Det är fascinerande. Filmen som är drygt två minuter lång kan ses om och om igen. Just den här videoinstallationen innehåller inga särskilda politiska kommentarer men politisk frihet är en grundförutsättning för tankefrihet och därmed för automatism och associationsfrihet. Verket handlar om hur det är att vara människa, och hur medvetandet fungerar. I frihet.

På Fotomuseet visas samtidigt utställningen South Africa av 2006 års Hasselbladspristagare David Goldblatt. Där finns också en unik utställning med foto av Ernest Cole (1940–1990), en svart sydafrikan vars bilder av apartheid fått närmast ikonografisk status. Hans enda bok, House of Bondage, kom ut 1967 och förbjöds i Sydafrika.

Utställningarna på Fotomuseet pågår till 10 maj.

Karin Kämsby